Nytt om EU-forskningen

Forskningsrådet

Nr. 3/2011

SINTEF-forsker:

– Søknadsskriving er verdifullt uansett

– Søknadsskriving krever betydelige ressurser og er absolutt ingen venstrehåndsjobb, sier Tor Dokken ved SINTEF. Han har lang erfaring med EU-prosjekter og nøler ikke med å anbefale andre å prøve seg, selv om han peker på mulige fallgruver.

Dokken leder en forskningsgruppe ved SINTEF IKT, avdeling for Anvendt Matematikk. Han er også engasjert ved CMA – Centre of Mathematics for Applications (SFF) ved Universitetet i Oslo. De siste årene har han ledet et stort nettverksprosjekt, et såkalt ITN – Initial Training Network – som tilhører EUs Marie Curie-program. SAGA-prosjektet har pågått siden 2008 og skal vare ut 2012. Selv har Dokken vært aktiv i EU-finansierte prosjekter helt siden 1989.

Marie Curie Actions har som mål å styrke forskerutdanningen i et innovativt Europa. Dessuten vil man øke forskningssamarbeidet på tvers av sektorer, mellom landene i Europa, og med land i resten av verden. Det er åpent for søknader innen alle fagområder bortsett fra nukleær forskning, og midlene gis i hovedsak som stipendmidler eller nettverkstiltak.

Initial Training Networks (ITN) er nettverkstiltak der det kan søkes om midler til strukturert forskerutdanning i et nettverk med 6–12 partnere. Det er også mulig å koble doktorgradsgivende institusjoner med bedrifter. – ITN-ordningen er en utmerket mulighet til å drive fri forskning og til å etablere samarbeidskonstellasjoner i Europa. Finansieringen rettes først og fremst mot de deltakende stipendiatene, men gir også grunnlag for bedre kontakt med de industrielle miljøene, sier Dokken.

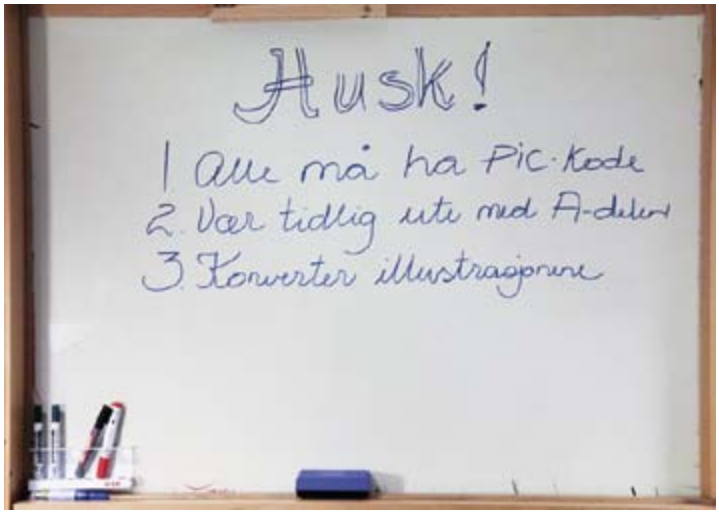

Forbedrer søknaden

SAGA-prosjektet har vært meget vellykket, og Dokken ble skuffet da han skjøt hårfint bom med en ny søknad innenfor isogeometrisk analyse sist vinter. Selv om evalueringen var god, var det likevel ikke nok til å nå helt opp til finansiering. Dokken og hans kolleger valgte i første omgang å be om en såkalt «redress», noe som svært sjelden fører fram – og planlegger deretter å bruke lærdommen fra forrige runde til å forbedre søknaden slik at den kan sendes inn på nytt i januar.

– Selv en søknad som ikke fører fram vil ha stor verdi, fordi man underveis utvikler forskningsideer og skaffer nye samarbeidspartnere. Uansett er det de færreste som lykkes ved første forsøk, og tilbakemeldingene er verdifulle med tanke på å prøve seg på nytt.

– Mange frykter koordinatorrollen?

– Man skal ikke undervurdere den tiden og innsatsen som trengs for å gjøre jobben skikkelig, men koordinatorrollen gir deg muligheten til å prege prosjektets retning. Så jeg vil anbefale de som føler de har ressurser til det, å ta denne rollen om mulig, sier Dokken, som også har noen grunnleggende tekniske tips til søknaden:

- Vær nøye med å fullføre A-delen av søknaden i god tid før søknadsfristen.
- Husk at alle partnere skal ha en såkalt PIC-kode. Det kan ta litt tid, så dette er noe som bør ordnes tidlig i søknadsprosessen.
- Før du laster opp B-delen:
  Pass på at PDF-filen faktisk har fått med seg alle nødvendige illustrasjoner i konverteringen til pdf!

Simen Ensby, direktør for internasjonalt samarbeid, Norges forskningsråd

Sluttspurten nærmer seg

FP7 går mot slutten. Siste utlysningsrunde kommer neste sommer. Norge har så langt gjort det bra på mange områder. Nå gjelder det å stå på i siste fase før vi går over til det neste rammeprogrammet – Horisont 2020.

Norge har lenge gjort det særlig skarpt innenfor energi-, miljø- og romprogrammene i EU. Det siste året har vi med glede notert at vi også har forbedret resultatene innenfor helseprogrammet. Spesielt gledelig er det at vi i det siste også har nærmet oss det europeiske gjennomsnittet for ERC-stipender, der vi lenge lå ganske dårlig an. Her ligger det store penger, og potensialet for å skape fremragende forskning er stort.

Fra Forskningsrådets side vil vi fortsette arbeidet for å styrke den norske deltakelsen i sluttfasen av FP7. Ordningen med prosjektetableringsstøtte (PES) utnyttes til fulle, og vi håper å få styrket denne ordningen. Samtidig arbeider vi for å få til en ordning med såkalte posisjoneringsmidler (POS) slik at norske FoU-institusjoner og bedrifter kan komme i best mulig posisjon i forhold til utvikling av det europeiske forskningssamarbeidet. Våre nasjonale kontaktpersoner (NCP) er tilgjengelige for potensielle søkere, og vi samarbeider nært med et korps av EU-rådgivere på de ulike forskningsinstitusjonene. Vi håper at forskningsmiljøene bruker denne kompetansen for hva den er verdt.

Formelt sett starter det neste rammeprogrammet – Horisont 2020 – i januar 2014. Vi antar at første utlysningene kommer allerede høsten 2013. Vi følger prosessen tett, og vil bidra til at de norske forskningsmiljøene skal være godt forberedt til å delta. Men vi skal ikke glemme at den beste måten å forberede seg til det neste rammeprogrammet, er ved å delta i det nåværende.

Stadig bedre ERC-uttelling

Norske forskere gjør det stadig bedre i kampen om ERC-stipendier. I høst har fem norske forskere fått det prestisjetunge stipend «*Starting Grant*». Ytterligere tretten søkere fikk så god vurdering at Forskningsrådet vil finansiere prosjektene deres.

Kjemiprofessor Kenneth Ruud fra Universitetet i Tromsø, matematikkprofessor Snorre Christiansen, økonomiprofessor Bård Harstad, psykologiprofessor Anders Fjell og forsker Hugo Lundhaug ved Teologisk fakultet – alle fra Universitetet i Oslo – får cirka 11 millioner kroner hver fra ERC til å realisere sine forskningsprosjekter.

I de første rundene av ERC-programmet gjorde ikke de norske forskningsmiljøene det så skarpt, men resultatene er blitt vesentlig bedre underveis. Med 24 prosjekter så langt nærmer Norge seg det europeiske snittet i ERC-programmet.

– Innvilgelsesprosenten er høyere i ERC enn innenfor den frie arenaen i Forskningsrådet. Samtidig er nok konkurransen tøffere der, men langt flere norske forskere bør søke på frie EU-midler, sier Per Ivar Høvring, som er NCP for ERC-ordningene i Norge.

– Når vi er ute for å informere om EU-forskningen på norske institusjoner, får vi ofte spørsmål om hvorfor EU satser så lite på grunnforskning og frie prosjekter. Da må vi si som sant er, at EU faktisk legger 25 prosent av sine FoU-midler i potten til frie prosjekter. Tallene er ikke direkte sammenlignbare, men EU-midlene til frie prosjekter er andelsmessig, og selvfølgelig volummessig, høyere enn vi opererer med på norsk side, sier Høvring.

Det er stipendordningene innenfor ERC og Marie Curie (MCA) som utgjør det meste av midlene til fri prosjektstøtte i EU-programmene. Europeiske forskere lykkes med 23,5 prosent av søknadene sine til ERC og MCA. Norske forskere har imidlertid et stykke igjen i begge disse ordningene – bare 17,5 prosent av de norske søkerne har lyktes så langt.

Hukommelse og evangelier

Dette er de fem prosjektene som får finansiering gjennom ERCs Starting Grants:

- **Hukommelse:** Professor Anders Fjell, UiO, forsker på hvordan hukommelsen utvikles i barndommen og hvordan den endrer seg gjennom resten av livet. Flere hundre deltakere i ulike aldersgrupper skal testes.
- **Gnostiske evangelier:** Forsker Hugo Lundhaug, UiO, vil kaste nytt lys over de såkalte Nag Hammadi-manuskriptene, som inneholder de gnostiske evangeliene, inkludert evangeliet etter Thomas.
- **Overflatemolekyler:** Professor Kenneth Ruud, UiTø, har som mål å lage nye metoder for teoretiske studier av molekyler på en overflate.
- **Økonomi og politikk:** Professor Bård Harstad, UiO, skal blant annet se på hvordan en optimal miljøpolitikk må innrettes etter de økonomiske drivkreftene.
- **Anvendt matematikk:** Professor Snorre Harald Christiansen, UiO, skal bruke differensialligninger til å belyse fysiske fenomener. Forskningen skal kombinere teknikker fra numerisk analyse og kvanteteori for å simulere oppførselen til komplekse materialer og samspillet mellom lys og materialer.

ERC – det europeiske forskningsrådet – er en del av det sjuende rammeprogrammet.
Mer informasjon på http://erc.europa.eu

Norge gjør det fortsatt bra

Norske forskere deltar nå i over 900 prosjekter under FP7. Den norske suksessraten er på nesten 24 prosent, godt over snittet for alle deltakerlandene i rammeprogrammet.

Tallene fra EUs egen database blir oppdatert tre ganger i året, og de siste tallene er fra juli 2011. Denne oppdateringen viser at det er norsk deltakelse i nesten 7 prosent av alle prosjekter som får finansiering i rammeprogrammet.

Den norske suksessraten, på nesten 24 prosent, viser hvor stor andel av de norske søknadene som er blitt innstilt for finansiering, og er dermed et mål på kvaliteten i søknadene.

Det er innenfor Environment-programmet at Norge er aller sterkest representert, hvor mellom hvert tredje og fjerde innstilte prosjekt har norsk deltakelse. Samtidig er suksessraten på 27 prosent, ti prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene i Environment. Norge kan også vise til glimrende resultater i Energy-programmet, hvor vår suksessrate er hele 12 prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene. Norge har, bare slått av Estland som har langt færre søknader, den høyeste suksessraten av alle EUs 27 medlemsland og assosierte land i Energy-programmet.

Den tildelte EU-støtten til norske deltakere så langt i de innstilte prosjektene anslås til i underkant av 3,3 mrd. kroner.

Instituttene er den sektorgruppen som deltar klart mest av de norske aktørene i FP7. I denne gruppen finnes også den største norske enkeltaktøren, SINTEF. Instituttene etterfølges av bedriftene, og deretter UoH-sektoren. Aktører som ikke hører hjemme i noen av de tre andre sektorene har den laveste deltakerandelen i rammeprogrammet, med 13 prosent.

FP7: Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter

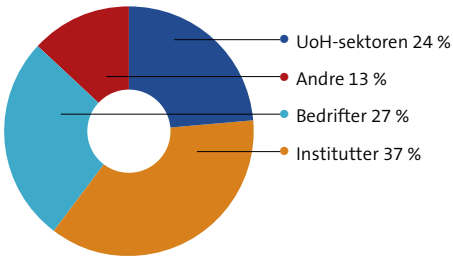

Kommisjonen inviterer til ERA-innspill

Arbeidet med å rydde hindringer av veien for den europeiske forskningsarenaen (ERA) fortsetter. Det skal etableres et rammeverk der utfordringer blant annet innenfor infrastruktur, rekruttering, mobilitet og kunnskapsoverføring skal løses.

Europakommisjonen vil legge fram et forslag til et slikt rammeverk for ERA i midten av 2012 slik at det kan implementeres i 2014. Kommisjonen har nylig invitert alle interesserte – enten man representerer regjeringer, forskningsinstitusjoner, organisasjoner eller simpelthen bare seg selv som individuell borger – til å komme med innspill til prosessen. Et eget spørreskjema finnes på kommisjonens nettsider, og det er også mulig å sende inn egne notater.

Spørreskjemaet finnes på denne nettadressen:
http://ec.europa.eu/research/consultations/era/consultation_en.htm

Svarfristen er 30. november.

Sterk norsk interesse for SMB-programmet

Resultatene fra siste SMB-utlysning viser at både den norske mobiliseringen og uttellingen er større enn i noen tidligere SMB-utlysning.

I alt 212 norske deltakelser førte til 28 EU-finansierte prosjekter med norsk deltakelse. 6 av disse har norsk koordinator. Den norske suksessraten ble 25 %, godt over den europeiske på 17 %. De norske deltakerne gjør seg mest gjeldende på områdene miljø, akvakultur/mat og energi.

Et stort antall norske aktører er nå godt i gang med å utarbeide nye prosjektforslag til kommende utlysningsfrist 6. desember. Det knytter seg spesiell interesse til den nye prosjektformen *Demonstration Activities,* som skal understøtte kommersialiseringen av positive resultater fra tidligere SMB-prosjekter i 7. rammeprogram.

EU-utlysninger på nett

Flere og flere internasjonale utlysninger av forskningsmidler finner veien til Forskningsrådets nettsider. Det arbeides nå systematisk med å legge ut informasjon om alle utlysningene fra EUs rammeprogram på linje med Forskningsrådets egne utlysninger.

– Vi er ikke helt der ennå at vi kan garantere at du vil finne informasjon om alle EU-utlysningene på nettsidene våre, men vi har en klar ambisjon om å komme dit, sier Nina Hedlund, som leder Forskningsrådets FoU-utvalg.

B
NORGE
P.P.
DISTRIBUERT AV POSTEN NORGE

Nasjonal ekspert:

– Terskelen er lav

– Det er ingen ulempe at kontoret ligger i Sevilla, smiler Inger Midtkandal. Hun er på plass som ny nasjonal ekspert ved EUs senter for framtidsstudier i Sevilla (IPTS) – et av de sju forskningssentrene som EU driver under paraplynavnet JRC – Joint Research Centre.

Midtkandal har de siste årene vært programkoordinator for VRI-programmet (Virkemidler for regional innovasjon) i Forskningsrådet, og får bruk for sin erfaring derfra:

– JRC leverer mye av kunnskapsgrunnlaget som EUs politikk bygger på. IPTS ligger i Sevilla og jobber med kunnskapsgrunnlaget for forsknings- og innovasjonspolitikken. Jeg skal jobbe med ulike strategier som regionene utvikler for å heve sin konkurransedyktighet og attraktivitet. Jeg skal samle det forskningsbaserte kunnskapsgrunnlaget, lage «guidance documents» og læringsarenaer for erfaringsutvikling. Målet er å omsette et forskningsbasert kunnskapsgrunnlag til politiske anbefalinger. Jeg arbeider selvfølgelig for instituttet i Sevilla, men jeg er også veldig bevisst på at oppholdet skal komme NFR og norsk forskning til gode i forkant av det nye rammeprogrammet.

Midtkandal er en av ganske få nasjonale eksperter fra norsk side i EU-systemet. Foto: Hege E. Johansen

For få norske eksperter

Midtkandal er en av ganske få nasjonale eksperter fra norsk side i EU-systemet.

– For øyeblikket er det bare to nordmenn som har slike stillinger på forskningssiden i EU, og vi ønsker oss selvfølgelig flere. Det er også en uttalt ambisjon fra departementshold, sier internasjonal direktør Simen Ensby i Forskningsrådet.

– Dessverre er det slik at forskningsinstitusjonenes folk fort kan komme i en inhabilitetssituasjon under søknadsbehandling. Mulighetene er større for de som er ansatt i departementer, ytre etater eller relevante organisasjoner. Forskningsrådet har god erfaring med å formidle kontakt fra interesserte kandidater til de avdelingene i EU-kommisjonen som har ledige stillinger. Vi er også bevisste på at de som drar ut som nasjonale eksperter skal gi oss nyttig informasjon, sier Ensby.

Midtkandal er foreløpig fersk som nasjonal ekspert, men føler at terskelen har vært lav:

– Sikkerhetsnettet og den praktiske bistanden som gis av både Forskningsrådet og IPTS er veldig bra. Det tok noen år før utreise passet for familien med to jobber og to små barn. Så er det heller ingen ulempe at kontoret ligger i Sevilla, en utrolig flott og spennende by!

Abonner på vårt elektroniske nyhetsbrev om EU-forskningen. Gå inn på www.forskningsradet.no/nyhetsbrev og kryss av for EU-forskning, så holder vi deg oppdatert.

Norges forskningsråd
Stensberggata 26
Postboks 2700 St. Hanshaugen
NO-0131 Oslo

Telefon: +47 22 03 70 00
Telefaks: +47 22 03 70 01
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Utgiver
© Norges forskningsråd
Internasjonalt kontor
www.forskningsradet.no/EU

Redaksjon
Simen Ensby (ansvarlig redaktør)
Tlf. 22 03 74 07, sen@forskningsradet.no
Gunnar Bolstad
Tlf. 22 03 73 29, gb@forskningsradet.no

Design
Design et cetera AS

Trykk
07 Gruppen AS

Opplag
6500

Oslo, september 2011

ISSN 0806-1424

SEVENTH FRAMEWORK PROGRAMME

EUs rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling er et av de viktigste tiltakene for å utvikle den kunnskapsbaserte økonomien i Europa. Norge deltar som fullverdig medlem i rammeprogrammet gjennom EØS-avtalen.

Abonnement
For gratis abonnement på
Nytt om EU-forskningen skriv til:
eja@forskningsradet.no

Mer informasjon om
EU-forskning finnes på:
www.forskningsradet.no/EU